

Aleksandra Cofta-Broniewska

Podgaj, gm. Aleksandrów Kujawski,
woj. włocławskie. Stanowisko 32

Informator Archeologiczny : badania 13, 44-45

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

tury dominują formy naczyń szerokootworowych o lekko wychylonej na zewnątrz krawędzi wylewu najczęściej zdobionej nacięciami lub odciskami palcowymi. U niektórych form występują pod krawędzią otwory lub guzki wypchane od wewnątrz, odciski paznokciowe w układzie poziomym linii uzupełniane niekiedy poziomymi liniami małych dołków. Stwierdzono również sporadycznie ornamenty ściegu bruzdowego. W części wschodniej stanowiska wystąpiły dwa fragmenty ostro zakończonych den naczyń. Dość częste są formy naczyń szerokootworowych, niezdobionych, o lekko pogrubionej krawędzi wylewu. W materiale ceramicznym wyraźnie wydzielają się dwie grupy naczyń pod względem technologicznym, a zapewne i funkcjonalnym: a/ grubościennie ze średnio- i gruboziarnistą domieszką ilucznia; są one słabiej wypalone, b/ formy cienkościennie z domieszką drobnoziarnistą, doskonale wypalone. W obydwu przypadkach spotykane są analogiczne rodzaje ornamentu. W identyczny sposób wykańczano również powierzchnie tych naczyń /ślady przecierania wiechciem trawy w różnych kierunkach/.

W materiale krzemieniu do najbardziej charakterystycznym form, obok półsurowca wiórowego i odłupkowego, należą: rdzenie wiórowe o kształcie stożkowatym, klockowatym lub nieregularnym, łuszczenie jedno- i wielobiegunowe, ryłce klinowe i węglowe, kilka odmian drapaczy, 3 trapezy, 2 małe liściaki trzpieniowate, skrobacze odłupkowe, półtylczaki, 1 ciosak odłupkowy. Wykonano je prawie wyłącznie z narzutowego krzemienia bałtyckiego.

Ponadto znaleziono kilkanaście fragmentów drobnych kości zwierzęcych, fragment ozdoby /?/ bursztynowej i węgle drzewne. W części W stanowiska /wykop V/ wystąpiło skupienie małych kamieni polnych, pod którym odkryto dwa ornamentowane fragmenty naczyń kultury niemeńskiej oraz węgle drzewne /obiekt I/.

Według dotychczasowych obserwacji wynika, że zabytki kultury niemeńskiej występują w niezakończonym układzie stratygraficznym i jednorodnym kulturowo. Z tego względu stanowisko I w Piankach jest bardzo istotne dla badań nad problematyką osadnictwa subneolitycznego w Polsce północno-wschodniej.

Przewiduje się kontynuację badań w następnym sezonie.

PODGAJ, gm. Aleksandrów Kujawski
woj. włocławskie
Stanowisko 32

Uniwersytet im. Adama
Mickiewicza w Poznaniu
Katedra Archeologii
Zespół Badań Kujaw

Badania pod kierunkiem doc. dr hab. Aleksandry
Cofta-Broniewskiej. Finansował UAM. Pierwszy
sezon badań. Obozowiska: kultury ceramiki wstę-
gowej rytej, kultury pucharów lejkwatych i z
okresu schyłkowego neolitu.

Badania podjęto w ramach planu studiów nad wczesnoneolitycznym
kompleksem osadniczym zlokalizowanym na obszarze gleb lekkich w do-

rzeczni Tążyny. Eksplorowano jedno z obozowisk kultury ceramiki wstęgowej rytej obejmując wykopami całą powierzchnię osiedla /ok. 3 ary/.

Zarejestrowano pojedynczą trapezową budowlę szalaszową o długości 13 m i szerokości 6,5 m, zlokalizowaną na osi E-W. W obrębie budowli, w wnikłym procencie poza jej zasięgiem, wystąpiły bliżej nieokreślone funkcjonalnie obiekty ziemne oraz źródła ruchome: ceramika, krzemienie i narzędzia oraz odpady wytwórczości kamieniarskiej. Zarówno forma konstrukcji, jak i struktura poszczególnych grup źródeł ruchomych należą do zjawisk unikatowych w kulturze ceramiki wstęgowej rytej. Sądzić należy, że zaobserwowano tu przejawy fazy adaptacji tego systemu kulturowego pód wpływem warunków środowiskowych Niżu.

W obrębie wykopu zarejestrowano także fragmenty obozowisk: kultury pucharów lejkowatych /faza III B? / i społeczeństw schyłkowo-neolitycznych.

PODGAJ, gm. Aleksandrów Kujawski
woj. wrocławskie
Stanowisko 34

Uniwersytet im. Adama
Mickiewicza w Poznaniu
Katedra Archeologii
Zespół Badań Kujaw

Badania pod kierunkiem doc. dr hab. Aleksandry
Cofa-Broniewskiej. Finansował WKZA we Włocławku.
Pierwszy sezon badań. Grobowiec kurhanowy kultury pucharów lejkowatych.

Badania prowadzono w ramach realizacji planu studiów nad genezą rozwoju kultury pucharów lejkowatych w strefie Kujaw. Zbadano jeden z obiektów /kurhan I/ rozległej nekropoli, w obrębie której zarejestrowano wiele zróżnicowanych form budowli kurhanowych wiązanych hipotetycznie z tą kulturą.

Tzw. kurhan I należy do konstrukcji typu bezkomorowego, aczkolwiek różni się znacznie od znanych nam dotychczas obiektów tego typu z terenu Kujaw. Jest to nasyp ziemny uformowany na planie trapezu o długości 18-20 m przy szerokości czoła ok. 11 m i ogona ok. 8 m, zbudowany bez użycia kamieni w przyziemiu. Komorę grobową, obłożoną nieregularnymi otoczkami, zlokalizowano w części przyczołowej na osi W-E. Wyposażenie zmarłego, którego szkielec nie zachował się, stanowiły: grudka hematytu oraz półwytwory i odpady wytwórczości kamieniarskiej. Nad komorą wzniesiono "pierwszy nasyp", sytuując na jego szczycie stosunkowo rozległą "kapliczkę". Obiekt ten spłonął i w tym zapewne momencie zaczęto wznosić "drugi nasyp". Zachowana wspólnie łączna wysokość obu nasypów wynosiła, w najwyższym punkcie, ok. 2,4 m. Wewnątrz nasypu znaleziono kilkadziesiąt fragmentów ceramiki kultury pucharów lejkowatych oraz kilka schyłkowoneolitycznych, jak również półwytwory i odpady wytwórczości kamieniarskiej.

Na podstawie wstępnej analizy ceramiki kurhan I należy datować na wcześniej niż na fazę III B i stąd też reprezentuje on najmłodszą ze